

Notulen van de openbare vergadering van de commissie Woonomgeving, gehouden op 18 augustus 2009 om 16.30 uur in het gemeentehuis te Emmeloord.

Aanwezig zijn: mevrouw A.J. Geluk-Geluk (VVD) en de heren J.W. Bakker (PvdA/GroenLinks), P.N. Blauw (VVD), L.H.M. Lammers (ONS Noordoostpolder), Th. Nijdam (PvdA/GroenLinks), D. Pausma (ONS Noordoostpolder), H.H. Suelmann (CDA), T. Tuinenga (PU) en G.J. Veldkamp (CU-SGP), leden van de commissie

Wethouders: de heren J.M. van der Est en L.G. Voorberg
Voorzitter: de heer W.C. Haagsma (plv.)
Commissiegriffier: de heer R. Onderstijn
Presentatie dorpskernen: mevrouw Van Assen en de heer Tuinstra
Presentatie windmolens: de heren Louter en Rijntalder
Afwezig: de dames H. Binksma-Martens (VVD), E. van Elk (PU) en S.J. Schrijver-Brouwer (PvdA/GroenLinks) en de heren G.W. Bulk (VVD), L.G.M. Hermus (CDA), H.A.J.G. Kreeft (Fractie Kreeft), H.J. Lambregtse (CU-SGP) en R.F. Wassink (voorzitter)

1. Opening en mededelingen

De VOORZITTER opent de vergadering en heet allen welkom. Hij introduceert de sprekers van de beide presentaties en geeft straks het woord aan wethouder Van der Est voor een korte inleiding op de eerste presentatie.

2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Agendapunten

3.1 Herstructurering dorpskernen Presentatie onderzoek door Het Oversticht

Wethouder de heer VAN DER EST zegt in zijn inleiding dat de presentatie en het onderzoek een analyse omvatten van de huidige situatie in de tien dorpen, welke opgaven er voor ieder dorp zijn te benoemen, welke oplossingsrichtingen daarvoor zijn aan te wijzen en hoe deze kunnen worden aangepakt. De gemeente heeft hiermee iets in handen waar men trots op kan zijn. Een hiaat vormt echter nog een dergelijk onderzoek in Emmeloord zelf. Het college wil zich gaan beraden of het hiervoor geld zal vragen aan de raad. Naar zijn mening is het zogenaamde 'dna' van Emmeloord nog de ontbrekende schakel in het geheel.

Mevrouw VAN ASSEN geeft aan dat bij het onderzoek niet alleen is gekeken naar de bebouwing in de dorpen maar ook – aangezien het onderzoek mede in opdracht van de raad is gedaan – naar de leef- en woonomgeving. Daarbij is ook heel goed naar de herstructureringsopgave gekeken.

Een aantal redenen vormde de aanleiding voor het onderzoek: verslechterende kwaliteit van de woningen, veranderende woonwensen, meer senioren en starters, sloop- en nieuwbouwplannen, toenemende verkeersdruk in de dorpen en dreigende leegstand van bijzondere gebouwen. Er werd vooral gekeken naar de oude dorpskernen, omdat deze problemen en ontwikkelingen zich daar het meest openbaren. Daarnaast is de karakteristiek van elk polderdorp daar ook het meest zichtbaar. Respect voor de verschillende identiteiten is in het onderzoek belangrijk geweest.

Centraal stond daarbij de vraag hoe herstructurering de leefomgeving en de woonfunctie in de dorpen kan versterken, uitgaande van de historie en de ontstaansgeschiedenis maar met de inzichten, eisen en wensen van vandaag. Het bijzondere is namelijk dat al deze dorpen op de tekentafel zijn ontworpen. Tevens is met de resultaten van dit onderzoek geprobeerd input te leveren voor de Structuurvisie en de Welstandsnota.

Het onderzoek heeft geleid tot drie 'kaartenbakken': de Noordoostpolder en het polderconcept, de polderdorpen en een bespreking van de opgaven en de oplossingsrichtingen.

Aanvankelijk waren er zeven dorpen gepland maar om te veel versnippering van woningen te voorkomen werd het aantal uitgebreid tot tien. Elk van de tien dorpen kreeg dezelfde voorzieningen in de vorm van drie kerken en drie scholen, conform de drie richtingen. De dorpskern werd steeds het eerst gebouwd en vormde de basis van elk dorp. Elke kern bestond uit aaneengesloten bebouwing en kon naar believen langzaam of snel worden uitgebreid. De basis vormt ook het onderwerp van het onderzoek. Elk dorp is op dezelfde wijze door het team van onderzoekers en plannenmakers bekeken. Van elk dorp is de historie en het 'dna', het dorpseigene, in kaart gebracht. De bouwstenen van het dna werden vervolgens bepaald. Zo zijn er bijvoorbeeld 'langswegdorpen' en 'kruiswegdorpen', karakteristieke gebouwen, overheersende bouwstijlen. Ook de invulling van de brink en de groene ruimte of 'groene mantel' die in bijna elk dorp aanwezig zijn, is medebepalend voor het dna. Des te typischer een bouwsteen of kenmerk voor een dorp is, des te belangrijker wordt het voor de herstructurering van het dorp. Maar wat vroeger vaak gewoon was – langgerekte tuinen waar zelf groente werd verbouwd –, is door ontwikkelingen in de tijd nu niet meer belangrijk. Bij herstructurering moet dus ook vaak worden gedacht aan het geven van een andere invulling aan de ruimte.

De brink, van oudsher de spil van het dorp met alle voorzieningen eromheen, wordt nu door veel inwoners vaak beoordeeld als ongezellig, winderig kaal en verkeersonveilig. Door de ontwikkelingen van de afgelopen vijftig jaar komt de oorspronkelijke functie van de brink steeds meer onder druk te staan. Veel brinken vormen een optelsom van alle veranderingen door de jaren heen, die veelal niet goed op elkaar waren afgestemd. In het rapport worden per dorp de knelpunten en een aantal oplossingsrichtingen geboden om daarin verandering te brengen.

De groene mantel van een dorp moet niet te smal worden ontworpen. Het moet een recreatieve functie krijgen met een pad erdoorheen waar kan worden gewandeld, gespeeld en gefietst.

Boerenerven met bijbehorende bebouwing en bedrijfsterreinen kunnen met de juiste aanleg van groen worden opgenomen in het landschap.

De heer TUINSTRAS bespreekt de architectuur van de dorpen. Elk dorp kent een eigen architectuur variërend van dieprood (Delftse school) tot wit (modernistisch). Karakteristieke gebouwen van uiteenlopende aard die door bewoners van de Noordoostpolder onmiddellijk konden worden bepaald, werden vastgelegd door het team. De brink vormt overal het hart van het dorp en het aanzicht en de sfeer ervan worden sterk bepaald door de omliggende bebouwing. Bij herinrichting moet daar dan ook goed naar de architectuur worden gekeken. Bestaande bouwstijlen en details bepalen voor een groot deel de keuzes voor de herinrichting en nieuwe bebouwing. Door het gebruik van een groene ✓ en een rode x is in het rapport aangegeven of kenmerkende onderdelen van een bouwstijl in de bebouwing van een dorp zijn terug te vinden. Het zou een basis kunnen vormen voor een eventueel uit te voeren renovatie of nieuwbouwproject.

De volgende fase van het traject bestond uit het definiëren van de opgaven voor de dorpen. In overleg met de opdrachtgevers is men gekomen tot de volgende lijst van kernpunten voor de herstructurering van de dorpen:

1. vervangen of renoveren van woningen in de kern;
2. verrommeling tegengaan van polderwoningen door particulier eigendom;
3. de brink als groen dorpsplein;
4. aanhaken van nieuwbouw op de dorpskern;
5. vizier naar de polder versterken;
6. plaatsing en inpassing van bedrijven en bedrijventerreinen;

7. groene mantel rondom de dorpsrand herstellen;
8. water als kwaliteitsdrager van het dorp;
9. aanpak diepe tuinen en achterpaden;
10. versterken van de dorpsentree;
11. de groene polderstraat.

Deze opgaven moeten ervoor zorgen dat het karakter van elk dorp voor de toekomst behouden blijft en dat nieuwe ontwikkelingen kunnen aarden op de plek waar ze zijn voorzien. Het is wel zo dat sommige opgaven voor het ene dorp belangrijker zijn dan voor het andere. Voor Creil bijvoorbeeld gelden in hoofdzaak de opgaven 3, 4, 8 en 9. Zo is van elk dorp een opgavenkaart gemaakt die verder is uitgewerkt. Deze uitwerking kan dienen als handleiding om te zoeken naar oplossingen voor een specifieke plek in een dorp. Daarbij is het doel niet om alles te behouden en te conserveren maar om nieuwe ontwikkelingen teweeg te brengen en verantwoord te laten plaatsvinden.

De VOORZITTER geeft de leden van de commissie de gelegenheid vragen te stellen.

De heer LAMMERS zegt dat er een gesprek is geweest met woningbouwvereniging Mercatus. Hij wil weten of ook is gevraagd naar de redenen van de woningbouwvereniging voor het gebruik van de kleurrijke nuances in de woningen. Het welstandbeleidsplan staat dit weliswaar toe, maar het gaat om kleurnuances die tijdgebonden zijn en niet zozeer de relatie met de historie benadrukken.

De heer TUINSTRRA antwoordt dat er niet zozeer naar is gevraagd maar dat het wel is meegenomen als een voorbeeld van hoe iets mis kan gaan. De kleurkeuze moet ook worden geplaatst in de tijd. Sommige kleuren kunnen in een bepaalde periode de voorkeur hebben.

De heer LAMMERS wil weten of de visie van een woningbouwvereniging op het gebruik van kleuren in de sociale woningbouw wordt getoetst aan een bepaald, in dit geval historisch, kader.

De heer TUINSTRRA kan niet exact aangeven hoe de woningbouwvereniging in dit geval is gekomen tot een kleurkeuze. Wel is het zo dat Mercatus een van de opdrachtgevers tot het ontwikkelen van deze herstructureringsvisie is geweest en daarmee ook het belang onderkent om de relatie met de historie te benadrukken en te bewaren.

Mevrouw GELUK zegt dat het in deze visie logisch is om bij inbreiding te kiezen voor behoud van het dorpskarakter in bijvoorbeeld architectuur. Bij uitbreiding is echter ook gekozen voor behoud van de relatie met het verleden. Zij vraagt of dit een bewuste keuze is geweest en of dit nu ook betekent dat dorpen tot in lengte van jaren aan dit karakter gebonden blijven.

Mevrouw VAN ASSEN geeft aan dat in principe de opdracht was te kijken naar de dorpskern. In de loop van het proces ga je toch verder kijken, ook naar nieuwbouw. Het is zeker niet zo dat wordt voorgesteld bij nieuwbouw steeds te kiezen voor behoud van de relatie met de historie. Er vindt momenteel juist een discussie plaats over welke bouwstenen men zou kunnen aanleveren voor de Welstandsnota. Twee varianten zijn op dit moment hiervoor ontwikkeld. De ene variant gaat uit van vrijere vormen in de architectuur om aan uiteenlopende woonwensen tegemoet te komen, maar die hanteert een strengere kleurkeuze. De andere variant heeft juist het volume als basis van de architectuur en laat een vrijere keuze van de kleuren toe. Er moet in ieder geval een element in de architectuur aanwezig zijn dat aanhaakt bij het dorp. Dit geldt ook voor het stedenbouwkundige aspect. Kwaliteitselementen als dorpsvelden, groene mantels en brinken moeten ook worden doorgezet.

De heer TUINENGA vraagt of de onderzoekers nog steeds van mening zijn dat de bouwstijl van de Delftse school als sober dient te worden gekarakteriseerd.

De heer TUINSTRRA zegt dat de Delftse school in sommige gevallen erg sober is maar dat er ook voorbeelden te vinden zijn van rijke detaillering en luxe. Het zijn keuzes die je kunt maken.

De heer SUELMANN vraagt naar een voorbeeld van een gemiste kans.

De heer TUINSTRRA noemt de brink in ENS, waar aan één kant woningen staan zonder kap. De beslotenheid van de brink verdwijnt hierdoor.

De heer BAKKER wil weten in welke dorpen water als kwaliteitsdrager van het dorp kan worden benut.

Mevrouw VAN ASSEN geeft aan dat het dan niet gaat om bijvoorbeeld vijverpartijen maar wel om iets karakteristieks als de historische loswallen. In elk dorp zijn ze te vinden. In twee dorpen, Tollenbeek en Kraggenburg, is daaraan een recreatieve invulling gegeven. Het gaat om openbare ruimte en hier liggen kansen voor de Noordoostpolder om daar meer uit halen, zij het kleinschalig, in de recreatieve vaart. De provincie heeft ook aangegeven dat er middelen beschikbaar zijn om juist dit soort ontwikkelingen – herstructurering ten behoeve van de recreatieve vaart – mogelijk te maken.

De heer NIJDAM vraagt hoe men de invulling van die diepe tuinen denkt aan te pakken. Mevrouw VAN ASSEN zegt dat bewoners die op een hoek wonen veelal al een garage of carport hebben gebouwd. Mogelijk kan dat op meer plekken, ook bij tussenwoningen. Daarmee haal je de auto's weg van de brink. En als iedereen dezelfde carport of berging krijgt, geeft dat meer kwaliteit en veiligheid. Andere oplossingen zijn in het rapport terug te vinden.

De VOORZITTER bedankt beide sprekers voor de heldere uitleg en vraagt wethouder Van der Est om een toelichting op het verdere besluitvormingstraject.

Wethouder de heer VAN DER EST geeft aan dat het onderzoek is uitgevoerd om kaders aan te kunnen geven en met de herstructurering aan de slag te kunnen gaan. In het verleden ontbraken deze kaders en dat verklaart bepaalde kleurkeuzes en inrichtingskeuzes. De inhoud van het onderzoek vormt de input voor de Woonvisie waar herstructurering als prioriteit nummer 1 geldt.

3.2 MER-windmolenpark Presentatie projectdirecteur de heer Louter

De heer LOUTER geeft in zijn inleiding aan dat er – sinds zijn laatste presentatie een half jaar geleden – veel is gebeurd, vooral ook buiten de gemeente in de regio en de landelijke politiek. De laatste is druk bezig de doelstellingen en randvoorwaarden voor windenergie verder aan te scherpen en subsidieregelingen te bestuderen om te kijken hoe ze moeten worden toegepast. Dit heeft consequenties voor dit project, zij het tot nu toe nog geen vervelende. Het is duidelijk dat de landelijke politiek vooruitgang wil boeken met de ontwikkeling en toepassing van windenergie. Dit project maakt daarvan, door de voorgeschiedenis, de omvang, de wijze waarop het is ontwikkeld en de huidige stand van zaken, een belangrijk onderdeel uit. Het project is ook van belang in de discussie die rondom windenergie wordt gevoerd. Men is goed in gesprek met allerlei partijen uit de omgeving en probeert zo veel mogelijk informatie uit te wisselen. Punten als het zicht op Urk, geluidsproblematiek en vaarwegproblematiek kunnen dan constructief aan de orde komen.

Behalve het geven van de juiste informatie is het ook belangrijk dat goed wordt geluisterd naar de mensen uit de omgeving. De samenwerking tussen de drie betrokken partijen in dit project, provincie, gemeente en de Koepel, verloopt ook goed. Stukken die belangrijk zijn in het proces, worden tijdig opgeleverd.

De komende maanden moet veel duidelijk worden, zoals de hoogte van de molens en het aantal. Daarnaast worden momenteel verschillende vergunningvarianten ontwikkeld om straks een keuze te kunnen maken.

De MER vormt een belangrijke onderlegger voor het gesprek en de besluitvorming over de vergunningen. Het concept voor de MER is nu af en al ter beschikking gesteld aan diverse partijen om alvast een beeld te krijgen. Tevens is een publieksfolder verspreid, waarin te lezen valt wat ongeveer de inhoud van de MER zal zijn.

De MER bevat vier belangrijke onderwerpen:

1. Die geeft nogmaals een onderbouwing van het nut en de noodzaak van dit plan en bevat daarnaast een uitgebreide variantenanalyse.
2. Er wordt sterk uitgegaan van de landelijke doelstellingen voor duurzame energie en met name windenergie.

3. Een belangrijk aspect vormen de buitendijkse lijnen die in dat deel van het IJsselmeer zijn voorzien dat onder de Natuurbeschermingswet valt. Dit houdt in dat alle mogelijke natuur- en ecologische effecten uitgebreid zijn onderzocht. Voor zover nu bekend, is er geen significante schade te verwachten die niet op de een of andere wijze kan worden opgevangen.

4. Verder is het thema geluid erg belangrijk. De minister van VROM is van plan nieuwe normen aan te leggen voor windparken. Daarover is nu al wel wat bekend. Het windpark zal aan die nieuwe normen moeten gaan voldoen en daaraan wordt nu al druk gewerkt. De verwachting is dat dit gaat lukken.

De MER is geen besluitvormend document maar een onderbouwend document. Daarbij is uitgegaan van de richtlijnen die door deze raad zijn vastgesteld.

Momenteel vindt ook de voorbereiding van het Rijksinpassingsplan plaats. De gemeentelijke uitgangspunten zoals vastgelegd in het conceptbestemmingsplan worden daarin heel nadrukkelijk meegenomen. Dit geldt ook voor de provinciale plannen en het Lemsterplan. In september a.s. zal een concept van dit plan beschikbaar komen.

Wethouder de heer VOORBERG gaat in op de opgaven voor de gemeente en de stand van zaken daaromtrent.

1. Participatie. Er is nog geen eindovereenkomst gesloten vanwege de moeizame uitwerking van het raadsbesluit, maar hij verwacht daar binnenkort uit te komen. Hij denkt over een maand de gemeenteraad hierover te kunnen informeren. Er is behoefte aan een brede participatie en de initiatiefnemers zijn daar ook mee bezig.

2. Exploitatieovereenkomst. Nadelige effecten voor bijvoorbeeld de infrastructuur en leegskosten wil de gemeente vooraf vastleggen. Dit kan nu wettelijk ook zo worden geregeld.

3. Welstand. Het welstandbeleid heeft ter inzage gelegen met de mogelijkheid zienswijzen daarop in te dienen. Er zijn elf zienswijzen ingediend, die nu zorgvuldig worden behandeld. Daarna gaat er een voorstel richting de raad.

4. Toets bouw- en milieuvergunning. Zodra duidelijk is hoe het plan eruit zal zien, kunnen de aanvragen worden ingediend. De MER vormt hiervoor zoals gezegd de basis. Het rijk gebruikt de MER als basis voor het bestemmingsplan. De aanvaardbaarheid van de MER zal dus binnenkort moeten worden getoetst.

5. Leges. Spreker heeft hierover juridisch advies ingewonnen om te bezien hoe dit het beste kan worden geregeld. De leges zullen vooraf juridisch moeten worden getoetst.

6. Sanering. Bestaande windmolens zullen moeten verdwijnen, omdat ze niet het patroon passen. Het gaat ook om windmolens die al behoorlijk oud zijn en aan het einde van hun technische levensduur.

7. Ruimtelijke inpassing elektrische infrastructuur. Het betreft hier de ondergrondse kabels en de afvoer van de geproduceerde elektriciteit. Met TenneT, beheerder van het hoogspanningsnetwerk, wordt overleg gevoerd over hoe dit op de minst ingrijpende manier kan worden uitgevoerd. Er zullen in ieder geval geen hoogspanningsmasten worden bijgeplaatst.

8. Inbreng in de Stuurgroep/het overleg met andere overheden. Dit is een continu proces. Het overleg verloopt goed en in alle openheid. De heer Louter speelt hierin een belangrijke rol.

De heer LOUWER geeft aan wat er de komende tijd gaat gebeuren.

In september a.s. start de vergunningprocedure, waarbij het gaat om een aantal dat ligt tussen vijftien en twintig. Deze worden ingediend bij verschillende overheden. Dit traject zal daarom goed moeten worden gecoördineerd en bewaakt. Vanaf de aanvraag start een formeel proces onder de Rijkscoördinatieregeling, dat ertoe moet leiden dat ontwerpbeschikkingen begin 2010 zijn verleend. De vergunningverlenende instanties zijn dus aan behoorlijk dwingende termijnen gebonden. Tot en met december 2009 zal er ook nog volop informatie en overleg plaatsvinden. De verwachting is namelijk dat het traject van terinzagelegging nog veel nieuwe discussie en vragen zal oproepen. De beschikkingen worden dan onderbouwd met het Rijksinpassingsplan.

De ministers van VROM en EZ zullen dan ook bijzonder goed luisteren naar wat er de komende maanden in dit gebied ter tafel komt om te komen tot een goede onderbouwing van de beschikking. Na de bekendmaking van de ontwerpbeschikkingen volgt dan nog een tweede termijn waarin bezwaar en beroep kan worden aangetekend. Deze loopt tot eind 2010, waarna definitief wordt besloten op de ingediende aanvraag. Dit alles is dan onder voorbehoud van ontwikkelingen die op dit moment nog niet kunnen worden voorzien.

De VOORZITTER geeft de leden van de commissie de gelegenheid vragen te stellen.

De heer NIJDAM wil graag weten hoe men de minimale afstand van de molens tot de dichtstbijzijnde woningen bepaalt in verband met de geluidsoverlast, mede in verband met de nieuwe VROM-regels hierover. Hij heeft in een artikel gelezen dat de raad daarover zou kunnen meebeslissen maar heeft daarover hier niets gehoord. Volgens hem gaat het in dit geval waarschijnlijk vooral om de binnendijkse molens.

De heer LOUTER geeft aan dat het lange tijd onzeker is geweest of er landelijke regels zouden komen voor wat betreft de geluidsnormering. Het is nu duidelijk dat die landelijke normering er komt in de vorm van een Algemene Maatregel van Bestuur door de minister van VROM. Toetsing zal dus aan de hand van die normering gebeuren. Er is daarmee geen basis meer voor op gemeentelijk niveau vastgesteld geluidsbeleid. Alleen als de landelijke normering uitblijft, kan de gemeente (weer) beleid vaststellen. Er is een bepaalde systematiek voor de vaststelling van het geluidsbeleid.

De heer RIJNTALDER gaat kort in op deze systematiek. Er wordt een niveau 47 Lden voorbereid (dit is een gewogen jaargemiddelde). Daarmee kan een bronniveau (in dit geval de turbines van de windmolens) worden bepaald. Dit kan in een contour op een kaart worden afgetekend. Binnen die contour is dan sprake van geluidshinder, erbuiten niet. De informatie om tot een dergelijke contour te komen is beschikbaar.

De heer BAKKER vraagt of er met de andere gemeentelijke overheden is gekeken naar de omvang van het park. Hij wil weten of er aanleiding is om de grenzen van het park wat in te perken. Hij kan zich voorstellen dat Urk van mening is dat het wel erg dichtbij komt.

De heer LOUTER antwoordt dat daarover in de Stuurgroep, waarin ook gemeenten zijn vertegenwoordigd, zeker wordt gesproken. Minister Van der Hoeven heeft bij een bezoek onlangs gezegd 'niet of maar hoe'. Het is niet meer de vraag of het er komt maar hoe het er komt. Daarmee onderstreepte zij het belang van dit park. Tegelijk biedt zij ruimte voor de hoe-vraag. In de gesprekken met Urk is het dan van belang te weten waar het om gaat bij die hoe-vraag. Er moet dan wel bereidheid zijn bij alle partijen om over de hoe-vraag te praten. Dat is een gecompliceerd proces.

De heer SUELMANN heeft onlangs een artikel gezien dat ging over het beschermen van trekvogels tegen windmolens. Op het moment dat de vogels door de radar worden gedetecteerd, komen de molens even tot stilstand.

De heer RIJNTALDER geeft aan dat er de afgelopen jaren ook is gekeken naar trekvogels in de buurt van windmolens. Daarbij gaat het vaak om specifieke periodes in het jaar. De conclusie luidde dat het voor trekvogels niet noodzakelijk bleek dergelijke maatregelen te nemen. Voor vleermuizen is dezelfde conclusie getrokken. Vanuit het LNV komt er nog wel een soort advies bij om nog wat meer te gaan monitoren om te kijken of het tot bepaalde problemen leidt. Het zou kunnen dat daaruit nog het advies volgt de turbines voor een bepaalde periode stil te zetten. Hierbij gaat het in totaal om enkele tientallen uren per jaar.

De heer VELDKAMP vraagt wanneer de raad de plannen te zien krijgt waarop de vergunningen worden gebaseerd. Tevens wil hij weten wanneer de heer Louter dan weer terugkomt in de commissie.

De heer LOUTER antwoordt dat men de raad zal informeren zodra de aanvragen zijn ingediend. In de formele besluitvorming beslist de raad niet over de bouwvergunning en de milieuvergunning.

Dat doet het college binnen de kaders die zijn gesteld in onder andere het Rijksinpassingsplan en met als onderbouwing de MER. De informatievoorziening wil men proberen te doen op het moment dat duidelijk is wat de vergunningen zijn. Dit staat allemaal nog los van de formele procedure met terinzagelegging en dergelijke.

De heer TUINENGA zegt dat dit project valt onder de Rijkscoördinatierегeling. Hij vraagt of de termijnen voor de bezwaar- en beroepsprocedure dan anders zijn.

De heer LOUTER zegt dat er twee verschillen zijn. Het eerste verschil is dat er maar één keer gecoördineerd de mogelijkheid bestaat bezwaar en beroep aan te tekenen bij de Raad van State. Deze zal alle aanvragen, het Rijksinpassingsplan en de onderliggende MER in één keer in zijn totaliteit beoordelen tezamen met alle ingediende bezwaar- en beroepschriften. Spreker stelt voor de raad in een memorandum nog een keer hierover te informeren.

De VOORZITTER merkt op dat het in de volgende memo zou kunnen worden opgenomen.

Mevrouw GELUK vraagt de heer Louter waarom niet wordt geïnvesteerd in een nog groter windmolenproject in de Noordzee in plaats van dit project met al zijn procedures, partijen en vergunningen. Daarin zou dit project kunnen worden opgenomen om de doelstellingen van het kabinet toch te bereiken. Het gaat dan nog steeds om de hoe-vraag en niet om de of-vraag. Het gaat uiteindelijk om de hoeveelheid energie die men wil produceren.

Zij vraagt de heer Voorberg of aan alle andere vormen van winning van duurzame energie evenveel geld wordt besteed. De balans slaat door in de richting van windenergie.

De heer LOUTER zegt dat het mogelijk is om nog fundamenteel na te denken over het belang van windenergie en de keuzes die in dat verband moeten worden gemaakt. Tegelijkertijd werkt de Stuurgroep binnen de bandbreedte en de keuzes die zijn gemaakt en die door de minister zijn bevestigd en aangescherpt. De hoe-vraag over plaatsing in zee kan in dit stadium met een veilig 'nee' worden beantwoord. De discussie is landelijk gevoerd en heeft geleid tot uitgangspunten en een doelstelling die door de volksvertegenwoordiging zijn geaccepteerd, waarbinnen de Stuurgroep een bijdrage probeert te leveren aan de realisering van deze doelstelling. Met de vraag of er niet een park op zee zou moeten worden gerealiseerd, houdt men zich dus niet bezig.

Mevrouw GELUK vraagt of dat zo is ondanks dat het rendement in zee vele malen groter is dan in de Noordoostpolder.

De heer LOUTER weerspreekt de woorden van mevrouw Geluk. Niet alleen zijn de aanlegkosten op zee vele malen hoger, het is ook niet de bedoeling om verschillende locaties of vormen van duurzame energie tegen elkaar uit te spelen. Alle reële mogelijkheden om duurzame energie te winnen moeten worden benut om de energiedoelstellingen te halen.

De VOORZITTER vraagt of het een idee is om deze kwestie nog eens in een memo aan de orde te stellen. De vraag is namelijk al vaker gesteld.

De heer LOUTER zegt dit toe.

Wethouder de heer VOORBERG antwoordt op de vraag van mevrouw Geluk dat het windmolenpark ingezet beleid is. Geprobeerd wordt de raadsbesluiten en uitgangspunten van destijds uit te voeren. Daarnaast wordt wel geprobeerd andere vormen van duurzame energie in het kader van het milieubeleidsplan mee te nemen. De kennis hierover en de stand van de techniek zijn echter nog niet zo ver gevorderd. Het blijft dus veel kleinschaliger. Het is beter om dit over te laten aan het particulier initiatief, dat hier overigens ook wel aanwezig is. De Noordoostpolder zou best de energiepolder van Nederland kunnen worden. De gemeente wil best voorwaardenscheppend zijn maar kan niet overal leidend in zijn.

De heer LAMMERS vraagt of binnen de verschillende vergunningvarianten ook wordt uitgegaan van verschillende aantallen windmolens met andere vermogens. En zo ja, waar gaat dan de voorkeur van de Stuurgroep naar uit?

Voorts wil spreker wil weten of iedereen, binnendijks en buitendijks, kan participeren in beide projecten.

Ten slotte is hij benieuwd op welke wijze de Stuurgroep overleg heeft gehad met deze en andere gemeenten. En hoe kijken alle partijen aan tegen het Natura 2000-project? Met name artikel 7 van de rijksoverheid die daar een besluit over heeft genomen over onder andere de beschermende actoren van de vogelhabitat. Spreker vraagt of dit wordt meegenomen in de wijze waarop de vergunningen worden voorgelegd aan de overheid.

De heer LOUTER geeft aan dat de indiener de variant van de vergunning bepaalt. In theorie kunnen meerdere varianten worden ingediend. Bij dit project is dat niet aan de orde. Het zou gaan om een voorkeursvariant. Er is in ieder geval behoefte de locatie te optimaliseren ten aanzien van de opwekking van duurzame energie. Hieronder vallen dus ook het aantal molens en de maximale hoogte, zij het binnen redelijke randvoorwaarden.

De heer LAMMERS vraagt of er geen variant bij zit die het vergroten van het vermogen van de molens initieert.

De heer LOUTER antwoordt dat optimalisatie van duurzame elektriciteitsopbrengst dus ook optimalisatie van het geïnstalleerde vermogen betekent.

De raad is zijn tijd vooruit geweest door participatie heel bewust in de overeenkomst op te nemen. Dat had vooral betrekking op participatie door zowel inwoners als agrariërs uit de Noordoostpolder in het buitendijks gebied. Daar is niets mis mee. Tegelijkertijd heeft de Stuurgroep gezegd dat, kijkend naar het belang van participatie en draagvlak in het traject, financiële participatie aan draagvlak zou kunnen bijdragen. De Stuurgroep zou graag de initiatiefnemers stimuleren om de participatiemogelijkheden uit te breiden, ook tot inwoners van andere gemeenten en wellicht andere rechthebbenden binnen de regio, zonder de belangen die de initiatiefnemers hadden willen beschermen bij het eerdere besluit daarmee tekort te doen.

Natura 2000 is een heel belangrijk uitgangspunt. Een deel ervan is geschreven met de bedoeling goed te onderzoeken wat de consequenties zijn van een windmolenpark in een Natura 2000-gebied. Hoe daarop zal worden gereageerd door de overheden en de natuur- en milieuorganisaties is nog even afwachten. Dat hangt af van de interpretatie van de uitkomsten en hoe je daar zelf tegenaan kijkt.

De heer LAMMERS vraagt of de Stuurgroep dat zelf toetst aan de wet- en regelgeving die de overheid op dat onderdeel heeft vastgesteld ten aanzien van Natura 2000.

De heer LOUTER zegt dat het in ieder geval daaraan wordt getoetst. Daarnaast is men ook in gesprek hierover met natuur- en milieuorganisaties om hun mening te peilen om daar later rekening mee te kunnen houden. Dat is belangrijk, zowel inhoudelijk als voor de procedure.

De heer BLAUW is benieuwd naar de financiële paragraaf die tot nu toe nog niet aan de orde is geweest. Hij wil graag weten hoe het rendement in verhouding tot de investering en de subsidiecomponent zijn opgebouwd en voor welke periode dit dan geldt.

De heer LOUTER antwoordt dat de particulier investeerder een bedrag zal moeten investeren in de bouw van windmolens. De startinvestering is daarbij het grootst. Daarna volgt een lager bedrag voor onderhoud en reparatie. De financiering zal moeten komen van banken en participatiemaatschappijen. Of deze investering wordt gedaan is afhankelijk van het rendement. Het rendement wordt bepaald door de elektriciteitsprijs. Op dit moment is deze prijs te laag om een rendabel windpark te kunnen bouwen. Daarom bestaat de SDE-regeling: de Stimuleringsregeling Duurzame Energie. Daarmee wordt het tekort dat zo ontstaat, bijgepast. De regeling gaat uit van een bepaald maximum aan rendement. Daarboven wordt geen subsidie meer verstrekt.

Op verzoek van de heer Blauw wordt deze financiële constructie nog een keer schriftelijk en uitgebreider toegelicht.

De VOORZITTER constateert dat drie punten in aanmerking komen voor een nadere toelichting in een memo:

1. de bezwarenprocedure;
2. het verplaatsen van het project van dit gebied naar de Noordzee;
3. het rendement.

De heer LAMMERS vraagt of de informatie omtrent het rendement vanuit derden en niet alleen vanuit particuliere investeerders ook kan worden overgedragen aan de commissie. Dit maakt het beeld completer.

De heer LOUTER zegt toe dat de SDE-regeling wel kan worden toegelicht, omdat deze is onderbouwd en getoetst.

4. Sluiting

De VOORZITTER bedankt de genodigden voor hun informatie en sluit de vergadering om 19.17 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 22 september 2009.

De griffier,

De voorzitter,